

institute for war and peace reporting მასალა და ეპიდოზის განვითარების ინსტიტუტი

ყარაბაღის სამხედრო პოლიცია გენერალი

უკანასკელი მოვლენები ცხადყოფს, რომ შსარეთა პოზიციები ჯერაც ძალიან დაშორებულია.

ელექტრონული გადახდების მიზანით
და მის მიზანის მიზანით

ბრაიზამ გასულ კვირას შთანი ყა-
რაბალი, სომხეთი და აზერბაიჯანი
მოინაულა. ამ შეხვედრების შემ-
დეგ მას საჯარო განცხადები
თითქმის არ გაუკერძობა, თუმცა,
საზოგადოების ნაწილი პრაიზას
ვიზიტში ბოლონდროინდელი ნარუ-
მატებლობების მიუხედავად ვაშინ-
გორინის მიერ სამშვიდოობო პროცე-
სის გაგრძელების მტკიცე გადაწ-
ყვეტილებას ხედავს.
რეგიონში მოგზაურობისას პრაი-
ზას მინსკის ჯგუფის ფრანგი და
რუსი თანათავმჯდომარები თან
არ ახლდნენ. ერთი თვის წინ ამ სა-
მი ქვეყნის ნარმომადგენელთაგან

ბული მოსახრებების განხილვის
ჯანსაღ პროცესში ჩაბმის საშუა-
ლების მოცემა იქნებოდა.“
რეგიონში ჩამოსვლამდე პრაიზა
ტრადიციას უდალატი და „რადიო
თანისუფლებს“ უჩვეულოდ გუ-
ლაბიდილა ესაუბრი. მან ინტერ-
უში ირი წლის განმავლობაში მიმ-
დინარე სამშვიდოობო მოლაპარაკე-
ბის დეტალები გაამხილა. წელს გა-
მართულ ორ შეხვედრაზე აზერბა-
იჯანისა და სომხეთის პრეზიდენ-
ტებმა ილიამ ალიევმა და რობერტ
ქოჩარიანმა ეს შეთანხმება უარ-
ყვეს.
განსახილველ საკითხებს შორი

ზრით, ყველაზე მეტ ძალის ხმელვას და გეთიუ ბრაზია იჩენს, რომელიც ამ პროცესში ახალი ფიგურა არ ირის“, – ამბობს იგი.

იმსმასიდან და აზერბაიჯანის ლი-დერები იკ საჯაროდ კვლავინდე-ურად სრულიად განსხვავებულ მოსაზრებებს გამოთქვამენ.

ბრაზიასთან შეცველრიამდე ერთი დღით ადრე ალიევმა მინისტრთა კაბინეტის სხდომაზე განცხადა, რომ იგი კვლავაც კონფლიქტის უტაპობრივი გადაჭრის მიღდომას მომზრობა. ამასთან, მისი თქმით, ზერბაიჯანის ტერიტორიული მთლიანობა „არც დღეს, არც ხვალ და არც ოდესმე არავითარ პირობებში“ განხილვის საგანი არ შეიძლება გახდეს.

კონფლიქტის სამხედრო გზით მოგვარების მომხრე რადიკალური ყარაბაღის გათავისუფლების ორგანიზაციის“ ლიდერი აქიფ ნაგი მეტ აგრესიულობას იჩენს. მისი ზრით, აზერბაიჯანმა მინსკის აგვიუტათან ურთიერთობა უნდა მოწყვიტოს. „მეოთე ბრაზიას ჩა-ისტოლვის ძირითადი მიზანი აზერ-ბაიჯანის სამშენებლო შეთან-აზერბაიჯანის თავს მოზვევაა, რაც ჩვენს მიმების თავს მოზვევაა, რაც ჩვენს მინტერესებს არ შეესაბამება“, – გა-აცხადა მან.

მთანი ყარაბაღის სტატუსზე რე-გენერანდუმის გამორთვის იდეაზე ზერბაიჯანის მოსაზღვრობის შექ-ვითება გამოიწვია. თუმცა პო-ლიტიკურ ნოლეგიებისა და ინოვა-ციების ცენტრის დირექტორმა მუ-ხარიზ ახმედოლურ მედია მუ-ხარიზ ახმედოლურ **WPR**-ს გა-უცხადა, რომ აზერბაიჯანის ის

კარემიება ა ამტედებს, რომ „თანა-თავშჯდომარები რეფურენდუმის მხოლოდ მთიანი ყარაბალის ტერი-ტორიაზე ჩატარების აუცილებ-ლობაზა არ საუბრობენ“. ამ შემ-თხევებში ყარაბალის მოსახლეობა, რომლის უმრავლესობასაც სომხე-ბი შეადგენენ, აუცილებლად აზერ-ბაკინისგან გამოყოფას დაუჭირ-და მხარს.

ერევანში ბრაიზას ვიზიტის დროს, სომხეთის საგარეო საქმეთა მინის-ტრმა ვარდან ოსკანინმა ბაქო სამშევიდობის პროცესს ჩაშლაში დაადანაშაულა და განაცხადა, რომ სომხეთი ამჟამად განხილვის პრო-ცესში არსებულ ორნახევარგვერ-დიან დოკუმენტს ეთანხმება და ის კვლავაც მოლაპარაკებების სა-ფუძველი უნდა იყოს.

“ეს არაა იდეალური დოკუმენტი, მაგრამ თუ აზერბაიჯანი მოყვა-ნილ არგვუმნტებს დაეთანხმება, ვფიქრობ, მის საფუძველზე ამ სა-კითხის მიგვარებაში წინსვლის მილწევას შევძლებთ და ჩვენი მო-სახლეობის პრომშნებასაც შე-ვეცდებით, რაც ამჟამად პრობლე-მის გადაჭრის ერთადერთი გზაა“, – უთხრა თვეური საკანიანის **IWPR-ს**.

სომხური მხარის სხვა ნარმომად-გენლთა თქმით, პროცესი იმიტომ ჩაიშალა, რომ ყარაბალელი სომხე-ბი – თავად სადაც ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობა, პროცეს-ში უშუალოდ არ მონანილეობს, რადგან აზერბაიჯანის ხელისუფ-ლება მხოლოდ ერევნის მთავრო-ბასთან საუბარზეა თანახმა.

“სანამ მთიანი ყარაბალის რესპუბ-

ლიკის არაბალიარებული, მაგრამ კანონიერი ხელისუფლება მოლაპარაკებათა სრულუფლებიანი მონაწილე არ ახდება, წინ ვერ წავალთ, - განცხადა IWPRI-ს ოპოზიციური „დემოკრატიული პარტიის“ ხელმძღვანელმა არაშე სარქისიანმა, - სომხურ მხარეს, რომელსაც რიპერტ ქოჩარიანი წარმოადგენს, შეთანხმებებზე ხელის მოწერის უფლება არ აქვს“.

გასულ კვირას მთავან ყარაბაღში ვიზიტის დროს ბრაიზაზ ეს არცუ-მენტები ყარაბაღის სომხური ხელმძღვანელობისგანაც მოისმინა. ბრაიზასთან შეხვედრის შემდეგ ახალი გეგმის თაობაზე ეჭვები ყარაბაღის საგარეო საქმეთა მინისტრმა გიორგი პეტროსიანმაც გამოთქვა. მისი თქმით, „თანათავ-მჯდომარების წინადადებებში პირველ ეტაპზე მთავანი ყარაბაღის რესპუბლიკის მხრიდან კომპრომისებია გათვალისწინებული, რასაც რესპუბლიკისა და მისი მოსახლეობის უსაფრთხოების თვალსაზრისით, შესაძლოა სერიოზული უარყოფითი შედეგები მოჰყვეს. კონფლიქტის ზონაში ხომ სამხედრო მოქმედებების განახლების აღვეთისთვის საკმარისი გარანტიები არ არსებობს“.

კონფლიქტის ცენტრის შეწყვეტის შეთანხმებით დასრულების შემდეგ უკვე 12 წელი გავიდა, თუმცა, ყარაბაღის კონფლიქტის მოგვარების მოლაპარაკებზე სომხეთის ყოფილი წარმომადგენლი უერარ ლიბარიდანი კვლავაც გამოყოფს ხუთ პრობლემას, რომელიც პრო-

ცესის შეკიდობიან მოგვარებას უშლის ხელს.
პირველი პრობლემა ისაა, რომ აზერბაიჯანისა და სომხეთის ლი-დერებს საკუთრი ქვეყნებში არსებული პროლეტერი „პოლიტიკურ კაიატალის დეფიციტს უქმნის“ და მათ კომპრომისებზე წასვლისა და თავიანთი მოსახლეობის მხარდაჭერის მოპოვების საშუალებას არ აძლევს. მეორე პრობლემა ორივე მსარის რჩებნაა, რომ დრო მათ სა-სარგებლობ მუშაობს, რის გამოც ისნი პოზიციებს ამ კაცრებენ. ლი-ბარიდიანის მტკიცებით, მესამე ფაქტორი მოლპარაკებების მაგი-დასთან ყარაბაღელი სომხების არ-ყოფნაა, „რის შედეგადაც შესაძლებლობების სრულყოფილად გაცნო-ბა ვერ შეძლეს“.
ლიბარიდიანი ამბობს, რომ მეოთხე პრობლემა ერთმანეთის წინაშე ან-გარიშმადებულებაა: „ეკონოლიქ-ტში მონაწილე მხარეებმა პროცე-სის ჩაშლის კარგი მოფიქრებუ-ლი, ნულოვანი რისკის მქონე მექა-ნიზმები შეიმუშავეს და მას კო-ველთოვის პროცესის კრიტიკულ-ნერტილთან მიახლოვებისთანავე იყენებენ“.
და ბოლოს, მისი თქმით, შესამაგ-ლებს, „რეგიონის მომავლის ერთო-ანი ხდება არა გააჩინათ“. მათ გან-სხვავებულ ინტერესებს კი პროცე-სი, „სხვადასხვა მხარეს მიჰყავს“ და კონფლიქტის მოგვარებისთვის აუცილებელი პირობების შექმნას უშლის ხელს.

www.iwpr.net

სომხეთის თავდაცვის მინისტრი
პოლიტიკური პარტიის
გამგეობის თავმდებომარის
პოსტს იკავებს

მმართველი პარტიის ხელმძღვანელ თანამდებობაზე სერუ სარქისიანის დანიშვნას საარჩევონ კამპანიის პირველ ნაბიჯად მიიჩნევენ

დიანა მარკოსიანი,
ერვანი

სომხეთის ძმართველი კუალიციის
ნაბეჭდისა პოლიტიკური ძალის,
ერქვებლივი პარტიის ყრილო-
ბაზე ქვეყნის რიგით მოერქ გაღმე-
ნიანი ფინურა, თავდაცვის მინის-
ტრი სერჯ სარქისიანი პარტიის
გამგეობის თაგმედომარედ აირჩი-
ეს.
ერთი მხრივ, ამ ნაბიჯში მოულოდ-
ნელი არაფერია, რადგან სარქისი-
ანს რესპუბლიკურ პარტიისთვის

ამდებობა უნდა დატოვოს”, – განაცხადა პოლიტოლოგმა სტეფან გრიგორიანმა.

მართლაც, კანონის თანახმად, ჯარი ნეიტრალურია და არცერთ პოლიტიკურ პარტიის არ ეკუთხიანის. თუმცა გამგეობის თავმჯდომარედ ჩემ არჩევას არსებულ ვითარებაში ახალი ელექტრონული არ შემოაქვთ”, – უპასუხა სარქისიანმა WPR-ის კითხვას, ირლევა თუ არა კონსტიტუციის მოთხოვნა, რომ ჯარი რომელიმე პარტიისთან არ უნდა იყოს დაკავშირებული და ნეიტრალური პოზიცია უნდა ეჭიროს”.

რესპუბლიკურ პარტიისთან დიდი ანია ვთანამშრომლობ და ბილო ასაპარლმენტო არჩევნებზე პარტიულ სიაში მეორე ნომრითაც ვიყავი. ამჯერად არაფერი შეკვლილა,

(არჩევნებზე ზეგავლენის საშუალება) კი ადგილობრივი ხელისუფლების ლიდერთა და მინისტრთა ხელშია თავმოყრილი”, – განაცხადა პოლიტოლოგმა სტეფან გრიგორიანმა.

„მათ ძალაუფლების შენარჩუნების სურვილი აერთანაბეჭდა არა რაიმე იდეა. ეს მეტად სახიფაზით მოვლენაა”, – თქვა **WPR**-თან საუპროსას ოპოზიციის ლიდერმა, თავდაცვის ყოფილმა მინისტრმა ვაზგენ მანქუანმა.

„რესპუბლიკური პარტიის სპეციალური ყრილობის ჩატარების შემდეგ სომხეთში ერთპარტიული სისტემის შექმნის საშინი ტენდენცია გაჩნდა. რესპუბლიკელები დღეს იმდენად ძლიერნი არიან, რომ მათთვის ნინაღმდევგობის ან კონკურენციის განვითარების სურვილი

ზორთადერთი განსხვავება, ამ პროცესის თფიცალური რეგისტრაციაა”, – განაცხადა სარქისიანმა. ჩემი მეგობრები დაადასტურებენ, რომ პრეზიდენტობის ამბიცია არასადროს მქონია”, – დასძინა თავდაცვის მინისტრმა ქოჩარიანის თანამდებობაზე მისი კანდიდაცურის შესაძლო წამოყენების კონტენტირებისას.

არაერთი მასშიანი პრეზიდენტობის სურვილი ღიად არასადროს გამოუხატავს, თუმცა, ქოჩარიანის მემკვიდრის რანგში მის სახელს ხშირად ახსნებენ.

ყრილობაზე რესპუბლიკურ პარტიის ბიზნესშენები, ხელისუფლებრის წარმომადგენელები, რეგიონის კუსტერნატორები და ერვნის მერიკ შეუერთდნენ. ამან პარტიის, როგორც მართველი პოლიტიკური ძალის რეპუტაცია კიდევ უფრო ვაამყარა. რესპუბლიკელთა რიცხვებში განვივრიანდნენ ასევე საარალხო პარტიის საპარლამენტო ჯგუფის წარმომადგენელი დეპუტატები – ძირითადად ბიზნესშენება.

პარალელური სპიკერისა და პარტიის გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილის ტიგრან ტრიონიანის აქმით, რესპუბლიკური პარტიის გადაღიერება მისი დადგებითი მიმართულებით განვითარებას ნიშანავს. „სომხეთის პოლიტიკური კენოვრება უფრო „მონიფულ“ ხავათის იძინს, თუმცა, არც ისი

არც ერთ სამთავრობო პარტიას აღარ გაუწიდება“, – აღნიშნა პოლიტიკოლოგმა აღაში იენოკეანმა.

„სომხური ოპოზიცია გარკვეული თავისებურებებით ხასიათდება – ის საემაოდ მანიპულირებადია და კონკრეტულ გავლენიან პიროვნებებთან არის ასოცირებული. ამრიგად მის (რესპუბლიკური პარტიის) წილადმდევე გამოსვლას არც ოპოზიცია მისიურვებს“, – დასძინა იენოკეანმა.

რესპუბლიკური პარტია სომხეთში ერთადერთი პრო-სახელისუფლებო პოლიტიკური ძალა არ არის. წარმატებული ბიზნესმენის გაგიც ცარუკანის მიერ დაარსებულ „პარგავაზ ჰაიასტანს“ („წარმატებული სომხეთი“) პრეზიდენტობის ვადის დარჩენილი ორი წლის განმავლობაში რობერტ ქოჩარიანის სერიოზულ დასაყრდენად მიიჩნევენ.

რესპუბლიკურ პარტიასა და „პარგავაზ ჰაიასტანს“ შორის დააბული ურთიერთობაა. ამ უკანასკნელის ოფიციალური რეგისტრაცია სამი წლის ნინ მოხდა, თუმცა, პარტიის დამფუძნებელი ყრილობა ჯერ კიდევ არ ჩატარებია, რაც სარქისიანისა და რესპუბლიკელების სხვა ლიდერთა დამცინა კომენტარებს იწვევს. ისინი მონინა-აღმდევე პოლიტიკური ძალას ჯერჯერობით სრულფასოვან პარტიადაც კი არ მიიჩნევენ.

ანთრაფიდა, როგორც ჩევენ გვსურებელებდით", – განაცხადა ტოროსიანეს.
მან სიამაყით აღნიშნა, რომ სომ-
ერთში რესპუბლიკურ პარტიაში
ვანევრიანება მაღალი თანამდებო-
ბის დაკავების წინაპირობად მიიჩ-
ევა.
აპონენტთა განცხადებით, ეს ტენ-
დენციალ დემოკრატიიდან უკან გა-
დადგმული ნაბიჯია.
რესპუბლიკური პარტიის უსაფ-
რთოების რესურსები თავდაცვის
მინისტრის პიროვნებაშია კონცენ-
ტრირებული, ფინანსურ რესურს-
ებს ლიგაარქები წარმოადგენენ,
ამინისტრაცია რესურსების

የኢትዮጵያ የፌዴራል ስነዎች

ପ୍ରକାଶକ ଏବଂ ମାଲିକ ହେଲାମାତ୍ର ନୀତିବିଧି କାହାର ଦ୍ୱାରା ଉପରେ ଥିଲା ନାହିଁ ।

კაზბეკ ცურავეი
გროვნო

გასაოცრად, კუნძულით, ეს მარტინი უკავა რუსეთის კონსტიტუციაში ცვლილების შეტანის წინადაღებას, რომლის თანახმადაც, პრეზიდენტ ვლადიმერ პუტინის 2008 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებზე მესამედ კენჭისყრის უფლება უნდა მიიცეს. ჩეჩენეთის პარლამენტმა რუსეთის სხვა საკანონმდებლო ორგანოებისა და პოლიტიკური მოძრაობებისადმი მიმართვა ერთსულვრცხნად მიიღო. ის მოუწოდებს რუსეთის უფლებარალური პარლამენტის ქვედა პალატას, სახელმწიფო დუბას, გააუქმის მოქმედი კონსტიტუციის დებულება, რომლის შესაბამისად პრეზიდენტის თანამდებობაზე ერთი და იმავე პირის არჩევა მხოლოდ ორჯერ შეიძლება. „პრეზიდენტმა პუტინმა მმართველობის სადაცები ისტორიის ყველაზე ძნელ მომენტში ჩაიბარა, როდესაც სახელმწიფოში პოლიტიკური არეულობა და საკანონმდებლო ქაოსი სუურვდა, ქვეყანა კი ეკონომიკურად განადგურებული იყო“, — განაცხადა კოლეგების წინაშე გამოისახას ჩეჩენეთის პარლამენტის სპიკერმა დუკვახა აბდურახმანიური. სპირის თქმით, პუტინმა ამ პრობლემებს წარმატებით გაართვა თავი, რაც მას უფლებას აძლევს კიდევ ერთი ვადით დაიკავოს პრეზიდენტის პოსტი. ამ დადგენილების პროექტი ჩეჩენეთის პრომოსკოვური განწყობის პრეზიდენტის ალუ ალხანვის თხოვნით შექმნა. იდეას რესპუბლიკის ყველაზე გავლენიანი პირი, პრემიერ-მინისტრი რამზან კადიროვიც ემხრობა. მისი მხარდაჭერის გარეშე პარლამენტი ამ გადაწყვეტილებას ნამდვილად ვერ მიიღებდა. „ჩვენ ვხედავთ, რუსეთის ავტორიტეტი საერთაშორისო არნაზე როგორც იზრდება, ვხდევთ, პრეზიდენტი რუსეთის რეგიონებს, მათ შორის ჩეჩენეთსაც, რა ყურადღებას აქცევს“, — განაცხადა კადიროვმა.

war & peace reporting

ინფორმაციონ სამსახური (CRS) გთავაზობთ უნიკალურ
ს ადგილობრივ მიმომხილველთა თვალსაზრისით.
ს ფარგლებში. პროექტის მიზანია მასობრივი ინფორმაციის
აზოგადოებისთვის რეგიონის შესახებ ინფორმაციის
ო სამსახური მუშაობს დიდი ბრიტანეთის მთავრობის,
მოშვების გამოსაწერად მიმართეთ: geocrs@iwpr.ge

institute for war & peace reporting

ომისა და მშენდობის გაშუქების ინსტიტუტის კავკასიის საინფორმაციო სამსახური (CRS) გთავაზობთ უნიკალურ შესაძლებლობას გაეცნოთ კავკასიაში მიმდინარე მოვლენებს ადგილობრივ მიმომზილველთა თვალსაზრისით. სამსახური ფუნქციონირებს IWPR-ის კავკასიის პროექტის ფარგლებში. პროექტის მიზანია მასობრივი ინფორმაციის ადგილობრივი საშუალებების მხარდაჭერა და მსოფლიო საზოგადოებისთვის რეგიონის შესახებ ინფორმაციის მიწოდება.

კავკასიის საინფორმაციო სამსახურის ქართულენოვანი გამოშვების გამოსაწერად მიმართეთ: geocrs@iwpr.ge

